

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Hjemløs

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Hjemløs", i Goldschmidt, M. A.: *Hjemløs*, udg. af Mogens Brøndsted ; Harald Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 355. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt04-shoot-idm140467280457328/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Hjemløs

- 15 *Der stander et Kloster*: sanglegen »Bryde Klosters« (smst. 231).
- 17 *enlver (...)* *Undseelse*: måske fra F.C. Sibbern, jf. *Efterladte Brev af Gabriels* 1826; se *Danske Klassikere* 30.
- 18 *Otteskillingen*: se ovf. note B. – *Cimbriene og Teutonerne*: germanske folkeslag, som anfaldt romerne o. 100 f.Kr. og sagdes at forcere Alperne ved at glide på skjoldene.
- 20 *Tidaleræddel*: se ovf. note B.
- 22 *Justitsnaaden(s)*: se ovf. note A. – *det skønne (...)* *Oveflødige*: allusion til Voltaire's (1694-1778) »Le superflu, chose très nécessaire« (*Satires*, Le Mondain 9, 11).
- 23 *vorned*: forpligtet til ikke at forlade hjemstavnen uden herremandens tilladelse. – *Krigen*: krigen mod England som en del af Napoleonskrigene 1800-1814. – *Jøder (...)* *spærret*: jøder fik først adgang til lavene 1788 og til at erhverve grundejendom og drive landbrug 1802. – *Bisekkan*: småhandel ved dørene. – *Korsklæder*: trekantede hovedklæder. – *Gyldenstykker*: af (silke)stof gennemvævet med guldråde eller -bånd.
- 24 *Et Sæt*: en samling. – *rye*: upoleret, grov (af fr. rude). – *Reel*. eng., hurtig sømandsdans i 2/4 takt.
- 25 *For da dandsede*: udtryk fra folkevisen »Indtagelsen af Riberhus« (DgF nr. 147) – *Kammernaad*: se ovf. note A. – *Skinler*: gråskumlede heste. – *Vienenvogn*. den fineste type kalechevogn
- 26 *Feiler*: savner.
- 27 *bnnet*: fr., mørk. – *Catechet*: gr., hjælpepræst.
- 28 *Krigsnaad*: se ovf., note A. – *Maaedslieutenant*: under krig kunne man tidligere blive ansat i marinen som løjtnant på månedlig opsigelse. – *Kaper*: skibsfører med en krigsførende magts tilladelse til at beslaglægge fjendtlige handelsfartøjer (koffardier). – *Prise*: krigsbytte.
- 29 *Figre (...)*: fordrejelse for »Fare«, af sanglegen »Bro Brille« (Tvermose Thyregod anf. st. 220). – *Dandsen gaaer (...)*. omkvædet i folkevisen »Elverskuds« (DgF nr. 47). – *Spartler*: indkomster, afgifter. – *Piquet*: fr., kortspil mellem to.
- 30 *Afshuttedhed*: afsondring. – *Doms*. sp., adelsmænd (med titlen Don).
- 31 *Mirjams Sang*: i 2. Mos. 15, 1-21 synger Israels folk Herren en lovsang efter overgangen over Det røde Hav, og Moses' søster Mirjam (Maria) og alle kvinderne danser til trommers lyd. Goldschmidt har anvendt den i skuespillet *Rabbien og Ridderen* (1869, II 8) og skriver i noterne hertil (s. 139): »Paa mig har selve Melodien (...) ved Vingslaget i 2den Strophe og ved hele Sangens Blanding af